

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevine Jugoslavije
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 120 Din, za
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SCLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo » Uredništva
telefon št. 2030, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 » Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
p. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Pax anglo-saxonica

Rezultati konference v Londonu so z nepričakovano jasnostjo razbistrili dejanski politični položaj v svetu. Neutajljiva zasluga Francije je, da je skozi megleno kopreno pacifističnih izjav angleških in ameriških državnikov zasijala resnica, ki lahko Evropo reši iz dosedanjega kaosa in jo združi v močan solidaren političen kontinent. Ker se je ta moment v naši javnosti premalo opazil in povdaril, naj ga čisto kratko tu podčrtamo:

Gospoda Mac Donald in Hoover sta čisto gotovo odkritosrčna prijatelja miru, toda oba dva imata računati z dejanskimi interesi angleškega, oziroma ameriškega svetovnega imperija. Podzavestno, a zato tem močnejše delujoči motiv, ki ju je vodil ob sklicanju konference petih pomorskih velesil, je bil ta, da bi zasigurala angloameriško premoč na morju po primernem aranžmanu z ostalimi velesilami Azije in Evrope, ki naj bi reducirale svoja vojna brodovja tako, da bi Anglijo in Ameriko vzdrževanje njenega še vedno ogromnega brodovja čim manj stalo. Vidi se, da so Anglosaksonci izvrstni računarji in da Evropo smatrajo slejkoprej za precej naivno.

Kajti sporazum med Anglijo in Ameriko glede njihovega brodovnega standarda — ki naj bi se mu bili dobri Evropci kar avtomatično pridružili, prilagodeč tonaže svoje vojne mornarice načelu, da ne sme tonaža dveh evropskih velesil znašati več od tonaže angleškega brodovja — ta sporazum ne pomeni nobene razorožitve. Anglija svojega brodovja ni bistveno prav nič zmanjšala, ampak se je le odpovedala nadaljnjemu povečanju, dočim je Amerika celó morala svoj sedanji standard zvišati, da doseže dogovorjeno pariteto z Anglijo. Tudi ostale velesile bi morale po tem načrtu svoj standard vsaj v nekaterih ladijskih kategorijah zvišati, opustiti pa na ljubo anglosaksonskima zaveznicama podmornice in se pustiti kategorizirati v velesile II. in III. razreda čisto tako, kakor bi to ugajalo Londonu in Washingtonu. Ta dva bi pa s primeroma majhnimi stroški, sigurna tudi pred Japonsko, s katero sta se sporazumela, da ne bo nihče motil drugega, še bolj obvladovala vsa svetovna morja. To bi bilo sicer gotovo tudi v interesu miru, toda pod posebnim vidikom angloameriških interesov. Bila bi to tista pax anglo-saxonica, o kateri so tako duhovito pisali francoski listi.

Francija je to takoj izpregledala. Briand in Tardieu sta postavila Anglijo in Ameriko na londonski konferenci takoj pred alternativo: Ali se anglosaksonski velesili solidarno z Evropo pridružita sistemu mirovnih garancij, ki bi na osnovi pakta Društva narodov vsako vojno absolutno preprečile, se odpovesta svojemu neomejenemu gospodstvu na morjih ter vlogi bodočega razsodnika v kakem evropskem konfliktu ali pa dobičkanosni nevtiraliteti v slučaju vojske, pa se podredita vsem velesilam nadrejenemu internacionalnemu razsodišču — ali pa bo Francija primorana organizirati Evropo v svrhu samoobrambe in neodvisnosti od angloameriške politične in denarne supremacije.

Ta odločna, na najčistejšo logiko opirajoča se taktika Francije je imela uspeh. Od anglosaksonskih velesil, ki so toliko poudarjale potrebo svetovnega miru, se ni zahtevalo nič drugega — kakor je dobro reasimiral Jules Sauerwein — kakor da se pridružita zavezji vseh pet velesil (Anglija, Amerika, Japonska, Francija, Italija), da se ne bodo samo v smislu že obstoječih pogodb čuvala vsake vojske med seboj, ampak da bodo tudi oni velesili, ki bi postala žrtev kakšnega neizvnanega napada, takoj priskočile z vsemi svojimi silami na pomoč. Anglija in Amerika sta bili na to primorani takoj nedvoumno razgrniti vso skrivnost svoje politike: kategorično sta se obe izjavili zoper to, da bi prevzeli kakršnekoli obveznosti napram katerikoli evropski velesili za slučaj kakšnega političnega konflikta! Čemu naj bi se pa potem evropske velesile vezale na političen brodoven aranžman v korist Ameriki in Angliji? Tako so odgovorili Francozi in so imeli prav: izkazali so se kot čuvarji interesov celokupne Evrope. Tudi Evropa hoče mir, toda kot enakopraven faktor v mirovnem koncernu vsega sveta, kateremu sta tudi Amerika in Anglija podrejeni, ne pa kot kakšen anglosaksonski dominijon, ki bi moral sprejeti londonski diktat.

Francija je tudi, če se smemo tako izraziti, v Londonu branila tezo miru s — kako bi to rekli? — tudi filozofskopolitično edino pravilnega stališča: da se more mir zasigurati samo po izgraditvi in vkoordinaciji pogodb medsebojne moralne obveznosti popolnoma enakopravnih kompascientov, ne pa po anglosaksonskem konceptu, ki popolnoma sloni na principu, da močnejši narekuje.

Rusija je ostala krščanska

Moskva, 23. aprila. Letošnji velikonočni prazniki so bili izredno karakteristični. Sicer se Vstajenje, največji praznik ruske pravoslavne cerkve, topot vprvič v zgodovini ni praznovalo s historičnim zvonjenjem 40 krat 40 cerkvenih zvonikov, ker so se premnoge cerkve zaprle, vendar pa se je po ostalih zvonilo. Vsled odredbe oblasti se protiverske procesije brezbožnikov topot niso vršile. Protivelikonočna kampanja se je omejila na razne prireditve po klubih in gledališčih. Tudi sovjetski tisk je bil na povelje rezerviran. Uradna »Izvestja« so sploh pozabila, da je Velika noč, to je, je niso omenjale ne pozitivno ne negativno.

Tembolj pa so množice napolnjevale božje hrame in že na veliki petek so bile cerkve tako napolnjene, da je moralo veliko ljudi stati zunaj. Opazilo se je, da niso samo starši ljudje opravili izpovedi in se udeležili sv. obhajila, ampak tudi mnogo mladine. Vsakdo je lahko opazil, da je število cerkva, ki jih oblasti niso zaprle, veliko premajhno, da bi zadostovalo ne samo za tiste vsakodnevne ali vsakodneljske obiskovalce, ki so ostali zvesti pravoslavni cerkvi, ampak tudi za tiste od sovjetske oblasti popolnoma odvisne ljudi, ki jih obiskujejo samo ob tako velikih praznikih kakor je Velika noč. Dočim je bila »praznična« podoba Moskve na Božič zelo žalostna, ker so

brezbožniki z odobrenjem ali tiho toleranco oblasti ljudi terorizirali, je pa na Veliko noč Moskva izgledala malodane prav tako slovesno, kakor v starih carskih časih. Na trgu so prodajali sveže in umetne rože, ter ona živila, ki se uživajo na Veliko noč, to je posebno gnjat in jajca, ter najrazličnejše potice in mlečne izdelke. Ker imajo Rusi navado pred Veliko nočjo prodajati ali zastaviti, kar ni neobhodno potrebno, da lahko tembolj veselo praznujejo Vstajenje, so bile zastavljavnice polne. Tudi fabrična vodstva so se pokazala izredno tolerantna, tako da so mogli vsi delavci nočnih shiftov obhajati praznik, če so hoteli.

Ureditev jugosl. svobodne cone v Solunu

Z novimi zakonom je dobila cona možnost večjega razvoja — Dosedanji promet

Belgrad, 23. aprila. AA. Povodom današnjega podpisa zakona o ureditvi jugoslovanske svobodne cone v Solunu smo dobili na merodajnem mestu sledeče pojasnilo. Zakon o ureditvi jugoslovanske svobodne cone v Solunu ustvarja pogoje za intenzivno delo te ustanove. V dosedanjem svojem poslovanju je bila uprava cone urejena na podlagi uredbe z dne 21. marca 1927. leta ter izenačena z ostalimi enakimi ustanovami v državi. To je oviralo njeno delovanje in to tembolj, ker se je nahajala ustanova v inozemstvu, kar je očitno najbolj oviralo njeno poslovanje. Ministrski svet je zato na predlog ministra financ že 25. aprila 1929. leta sklenil, da se z vrhovnim sklepom izda zakon, s katerim bi se ta cona, ki je dotedaj stala pod upravo ministra financ prenesla v resor ministra trgovine in industrije in da se tako ta gospodarska ustanova osamosvoji in napravi sposobna za svoje pravo delo, ki mora biti čim intenzivnejše. Zakon, ki ga je Nj. Vel. kralj danes podpisal, je dal tej coni potrebno svobodo, tako da dobi ta cona s tem zakonom mnogo večjo elastičnost v svojem delu. Mogla bo takorekoč na licu mesta vršiti vse svoje posle, ki se tičejo tranzitnega trgovskega poslovanja, plačevanja različnih taks itd. Za ureditev potrebnih skladišč je že v budžetu predvidena gotova vsota. Pri rešitvi tega vprašanja bodo sodelovali zainteresirani gospodarski krogi in to na ta način, da se bo pri direkciji

cone ustanovil trgovski odbor za posvetovanja za rešitev vseh konskih vprašanj.

Direkcija cone se bo razdelila v osem oddelkov: v administrativni, blagajniški, glavno carinarnico, železniško sekcijo, odpravnništvo, oddelek za lučno ureditev, veterinarsko postajo in finančno kontrolo. Administrativni oddelek je neposredno podrejen ravnatelju cone, a na čelu ostalih oddelkov stojijo strokovni starešine. Položaj uradnikov bo urejen tako, da bodo mogli delovati čim boljše na svojih položajih. Minister trgovine in industrije bo v soglasju z ostalimi vpoštev prihajajočimi ministri predpisal tozadevno uredbo, ki bo odgovarjala tamošnjim prilikam.

V prvih 6 mesecih delovanja cone, to je od 1. julija do 31. decembra lanskega leta, je šlo skozi cono solunsko cono 2056 vagonov blaga in živine. Od tega 1726 vagonov izvoza, 933 vagonov pa se je uvozilo v našo državo. Glavni predmeti izvoza so: rude (917 vagonov) in les (409 vagonov). Nadalje seno, žito itd.

Cona ima 2 skladišči in en silo za žito ter stajo za živino. V tekočem proračunu je predvidena vsota 800.000 Din za razširitev teh objektov in za tlakovanje pristani. Z razširitvijo teh objektov bo solunska svobodna cona pridobila novih možnosti za svoj razvoj, kar je velike važnosti za našo državo.

Velik optimizem MacDonalda

Posredovalna vloga Anglije — Izredno pristrčni odnošaji z Zdr. državami — Glasovi angleških listov

London, 23. aprila. AA. Snoči je govoril ministrski predsednik MacDonald po radiju o delu pomorske razorožitvene konference. MacDonald je v svojem govoru dejal, da so cele generacije narodov mislile, da se ubranijo vojne edinole z velikimi stroški za oboroževanja in vsaka generacija je sledila doslej tej veri. Vojna je sledila vojni. Ako ne bo človeštvo spremenilo svoje miselnosti v aktivno miroljubnost, je skoraj gotovo z jutrajšnjim solnčnim vzhodom začetek nove vojne.

Pred letom dni smo gledali odvratno in strahotno tekmovalje v gradnji in protigradnji vojnih ladij. Skušali smo izpremeniti to stanje.

V vrsti pomorskih držav lahko razločujemo visokomorske države, ki so Zedinjene države, Anglija in Japonska. Na drugi strani imamo evropsko skupino držav, kateri pripadajo Anglija, Francija in Italija. Med obema skupinama tvori zvezo Anglija. Pri teh pogajanjih, je nadaljeval MacDonald, je bilo več trenutkov, ko se je zdelo, da se bo tanki led, na katerem smo se drsali, udrl. Vkljub temu smo sedaj vsi podpisali obsežno pogodbo in le mali del so podpisale le Zedinjene države, Anglija in Japonska. Ostalo, ki vsebuje mnogo določb, je popolna pogodba med petimi državami.

»Jaz nisem razočaran. Morali smo enkrat začeti. Po mojih izkušnjah v zadnjih treh mesecih mora biti delo za mirovno gibanje podrobno in proučiti se morajo sredstva, da se rešijo te po-

drobnosti. Kar se je že storilo, služi v spodbudo javnemu mnenju, da se stori še več.

Londonska konferenca je velik mejnik, ki kaže za vedno, kako so se zblížali narodi in da verujejo v mir. Nič ni po mojem mnenju bolj odličnega, kakor dobra volja, ki je prevladovala. Odnosaji med Zedinjenimi državami in Anglijo niso bili nikdar tako dobri, odkar so postale Zedinjene države neodvisne.

Japonska delegacija je odšla domov s čuvstvom, da se je sestala s prijatelji, ki dajejo varnost japonski deželi. Francija in Italija, akoravno se nista toliko zblížali, da bi se sporazumeli, odhajata domov v čuvstvu, da pride med njima na kak način do sporazuma. Odnosaji med nami in drugimi državami so bili najpriprljnejši.

Na konferenci so bili zastopani naši dominijoni in Indija kot neodvisni narodi.

Vsi smo delali v polni harmoniji od začetka do konca konference.

London, 23. aprila. AA. Angleški listi obširno komentirajo izid konference »Times« pravijo, da je konferenca važna etapa na dolgi poti. Vrednost trojne pogodbe je toliko večja, ker ni ta pogodba ekskluzivnega značaja in pušča možnost drugim državam, da se ji priključijo. Glede na varnostno klavzulo naglašajo listi, da ni nevarnosti, da bi ta določba stopila kdaj v veljavo. Govora Brianda in Sirianija sta pokazala, da je ta nevarnost zelo zelo daleč.

darsko in finančno najjačja, morejo na osnovi pakta Društva narodov največ doprinesiti k skupni konsolidaciji in svetovnemu miru v čisto enakopravnem položaju napram angloameriškem svetovnemu imperiju.

To je tudi, to hočemo pa mi poudariti, v interesu velikih duhovnih vrednot Evrope, ki baš v Franciji ima najjačji kulturni branik proti temu, kar se imenuje ameriška »kultura«. In tudi na tem vprašanju je Nemčija življenjsko interesirana — tudi njej je amerikanizem tudi na duhovnem območju najbolj nevaren. In zato bi se moralo geslu »pax anglo-saxonica« postaviti ob stran geslo: »pax franco-germanica«, kajti ta je najnujnejši predpogoj za uresničenje zedinjene Evrope!

»Daily Herald« meni, da je dosegla konferenca sicer uspeh, da pa ta ni zadosten. Na tej konferenci so se obnavljali storitvi za mir to, kar stare ljudje drugače veliko lažje za vojno. Konferenca in njena pogodba ne sme ostati samo cilj, temveč nova izhodna točka.

»Daily Telegraph« pravi, da je z odpravo ameriško-angleškega pomorskega tekmovalja nastalo prijateljstvo neprecenljivega pomena za svetovni mir, ki je bil s tem postavljen na novo in trajno podlago. Tehnični sporazumi med petimi državami so pripravili pot za nadaljni napredek, dočim so odkritosrčno in poštene izjave o italijansko-francoskem sporu prej izboljšale to stanje kot poslabšale, posebno ker je sedaj prerekanje končano.

Okrožnica o sv. Avguštinu
Vatikansko mesto, 23. apr. Z ozirom na slovesnosti ob priliki 1500-letnice smrti sv. Avgustina je izdal papež encikliko, ki jo bo priobčil »Osservatore Romano«. Enciklika opozarja na najpomembnejše resnice nauka o Bogu, skrivnost sv. Trojice in učlovečitev in božjo Previdnost. Dokument zaključuje s pozivom na duhovščino in katoličane k molitvi, studiju in posnemanju svetnika, in z opozorilom na mednarodni evharistični kongres v Kartagini.

Pokop senjskega škofa

Bakar, 23. aprila. r. Popoldne ob 4 je prišla sem ladja s krsto pokojnega dr. Marušića. Tu so jo izkrcali in prenesli na avtomobil, ki jo je prepeljal v Praputnik. V Praputniku je imel govor savski ban dr. Silović, ki se je na ginljiv način poslovil od pokojnika, ter visoko povzdigoval njegove vrline. Pogrebni spreved je vodil domači župnik. Pri cerkvi ga je vodil pa zagrebški nadškof dr. Bauer, ki se je v lepem govoru poslovil od pokojnika. Krsto so spustili v grob, ki si ga je dal pokojnik prirediti v cerkvi. Pogreb je bil ob 6 zvečer končan. Ves Praputnik je v črnih zastavah. (Pogreba se je udeležil tudi mariborski pom. škof dr. Tomažič, kar je včeraj pomotoma izostalo v poročilu. Op. ur.)

Seipel obdrži vodstvo stranke?

Dunaj, 23. aprila. n. Vodstvo krščanske socialne stranke je danes sklenilo po razpravi o odstopu bivšega zveznega kanclerja dr. Seipela kot načelnika stranke, da zaprosi dolgoletnega voditelja, naj svojo odločitev umakne in ostane še nadalje na čelu stranke. Kakor poroča neki krščanskosocialni list, je upanje, da bo dr. Seipel, ki ima sedaj v Elberfeldu predavanje o temi »Boj za demokracijo«, prošnji ugodil, da prihrani stranki ravno sedaj silno težavno volitev naslednika. Med krščanskimi socialci se opazuje več struj. Desno krilo je hotelo predlagati na mesto predsednika podkanclerja Vaugoina, čemur pa se upira sredina in levo krilo.

Schober obišče Prago in Budimpešto

Dunaj, 23. apr. n. »Neuigkeits-Weltblatt«, ki je vedno dobro informiran iz krščansko-socialnih virov, tudi danes napoveduje potovanje zveznega kanclerja dr. Schoberja v Budimpešto in Prago, o čemer sedaj sicer še ni bilo ničesar odrejenega in bi bilo potovanje samo formalnega pomena, ker so odnosaji Avstrije s sosednimi državami slej ko prej popolnoma neskaljeni. To dokazuje tudi dosedanja potek trgovinskih pogajanj z Madjarsko, ki se kljub najvažnejšim vprašanjem za obe državi razvijajo mirno in na prijateljski način.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno in toplejše vreme. V južnih Alpah nekoliko bolj oblačno, v severnih Alpah pa bodo nastopili visoki oblaki.

Nove telefonske številke „Slovenca“

Uredništvo »Slovenca« ima od sedaj naslednje telefonske številke:
Dnevno uredništvo št. 2050 (tajništvo).
Nočno uredništvo od 20. ure naprej št. 2050, 2992 in 2996.
Uprava »Slovenca« do 18. ure št. 2992.

Italija in Vzhod

Tudi letos je fašistična stranka organizirala po vsej Italiji krušni dan »pro Orientec«. Društvo »Pro Oriente« skrbi za italijansko propagando v Bolgariji in pripravlja ugodna tla fašistični zunanji politiki. V Sofiji si je društvo postavilo že lastno palačo, v kateri se nahaja velika italijanska knjižnica. »Vsak italijanski dom« piše rimski »Tevere«, »ki vstane na Vzhodu, je košček italijanske domovine, je zastava, razvita v imenu civilizacije in sodelovanja narodov.«

Prvič so fašisti priredili krušni dan 1. 1928. Stroški za organizacijo, všteti izdatki za kruh, so znašali tedaj 2.836.000 lir, krušni dan pa je prinesel 3.750.000 lir. Prodajo kolačev, razglednic in propagandnih brošur organizirajo občine s sodelovanjem šolskih oblastev in fašja. Otroci hodijo od hiše do hiše in nabirajo denar. Na vsako občino pride določena količina kruhkov; če se kolački na krušni dan ne razprodajo, pošlje naslednjega dne občinski načelnik preostanke obrtnikom in trgovcem, ki jih seveda morajo vzeti. Po uspehu krušnega dne sodijo predstojniki delovanje občinskih načelnikov in učiteljev. Kaj čuda potem, ako so učitelji po Krasu agitirali za krušni dan, češ, da gredo prispevki za misijone!

Na večer krušnega dne so se pojavili po vsej deželi, predvsem na Krasu, letaki v slovenskem in italijanskem jeziku. Ljudstvo se poziva, naj ne troši denarja za krušni dan, češ da ta denar spoje v fašistične imperialistične namene. V nekaterih krajih so bili letaki nalepljeni kar na sedežih fašistične stranke in celo na karabinerskih postajah. V Nabrežini sta bila aretirana dva delavca, ker so ju videli ovaduhiti čitati letake. Kasneje so jih karabinerji izpustili.

Na vsak način je treba priznati agilnost italijanske politike, ki se s sredstvi kulture, knjige in dobrotelosti skuša usidriati na Balkanu.

Hrvatije na grobu kralja Petra

Belgrad, 23. aprila. k. Posebna deputacija hrvatskih kmetov je danes dopoldne odšla na grob kralja Petra Osvoboditelja. Med potjo se je deputacija ustavila na Avali, kjer je na grobu neznanega junaka položila vence. Krešimir Hajdić je ob tej priliki imel daljši govor. Na grobu kralja Petra sta govorila Hajdić in Čulić. V iskrenih besedah sta se poklonila pokojnemu velikemu kralju. Poveljevala sta njegove velike zasluge za osvoboditev hrvatskega naroda. Nato sta položila na grob lep venec.

Belgrad, 23. aprila. r. Popoldne ob 5 so bili sprejeti v avdicenco pri Nj. Vel. kralju Karel Kovačević, Andrija Beri, Toma Jalžabetić, Ilija Martinović, vodje poklonitvene deputacije bivših članov HSS.

Obnoveitev zanimivega kazenskega procesa

Belgrad, 23. aprila. k. Pred belgradskim sodiščem se je ponovno pričela razprava proti bivšemu šefu računovodstva v notranjem ministrstvu Simeonu Stepiću, ki je bil že pred dvema letoma pri istem sodišču obsojen na 20 let ječe radi raznih zlorab in poneverb. Kasacijsko sodišče pa je razsodbo razveljavilo. Danes se je vršila ponovna razprava.

Obenem je prišel z njim na zatožno klop Vele. slav Karanović, bivši uradnik računovodstva istega ministrstva, ki je bil svoječasnno prav tako obsojen na 6 let težke ječe. Razen tega je državni pravdnik razširil obtožbo za nekatera nova kazenska dejanja, 20 po številu, radi poneverb v znesku nad 6 milijonov dinarjev. Po prejšnjih dveh tožbah je Stepić odgovarjal radi poneverbe državnega denarja v znesku 1.645.000 Din. — Stepić se je na prvi razpravi zagovarjal z raznimi priznanicami in računi, ki jih je imel, da bi upravičil vse izdatke. Računski preglednik glavne kontrole pa je ugotovil, da se priznanice ne morejo smatrati kot pravilni dokumenti.

Po prvi razsodbi je poseben odposlanec finančnega ministrstva pregledal poslovanje v računovodstvu notranjega ministrstva. Pri tej priliki je ponovno ugotovil veliko število poneverb, radi katerih Stepić ni bil obložen. Odposlanec je tozadevno obvestil pravdnikstvo, ki je tožbo razširilo radi poneverb, v znesku 3.290.000 dinarjev.

Istočasno je državni pravdnik zahteval, da se kot sokrivce kaznuje Karanović radi 200.000 Din, ki jih je prejel od Stepića, za kar ni nobenega kritja.

Na današnji razpravi se je Stepić zagovarjal z istim zagovorom kakor svoječasnno. Izjavlja, da se ne čuti krivega, da se ne spominja, zakaj so se te ogromne vsote izdale, in se sklicuje na razne zaupne akte. Razprava bo trajala več dni.

Prebivalstvo Itali'e

Rim, 23. aprila. n. Oficielna italijanska statistika poroča, da je bilo 31. decembra 1929 v Italiji 42.36 milj. prebivalcev. Od teh jih je bilo 41.5 milj. doma, ostali pa v tujini.

Boj proti kobilicam

Kairo, 23. aprila. AA. Na intervencijo kralja Fuada je bil odposlan v šinajski pokrajini bataljon egiptjskih vojakov, ki bo ojačil armado v borbi proti kobilicam.

Težkoče pri ureditvi vzhodnih reparacij

Pariz, 23. aprila. n. V pogajanjih za ureditev vzhodnega reparacijskega vprašanja, ki se niso prekinila niti med velikonočnimi prazniki, je Louchour napel vse sile, da se končno reši optantski spor med Madjarsko na eni ter Češkoslovaško in Romunijo na drugi strani. Sporazum je sedaj že tako blizu, da se je večeraj vršila celo nočna seja, da se pospešijo pogajanja.

Budimpešta, 23. aprila. n. Nasproti ugodnim pariškim vestem se govori v Budimpešti, da še vedno obstajajo med Češkoslovaško in

Madjarsko difference glede besedila vzhodnih reparacijskih dogovorov. Češkoslovaške formulacije so za Madjarsko nesprejemljive, ker ne dovoljujejo brezpogojno ohranitve razsodišča. To stalistiše podpirata v načelu Italija in Anglija. Nepričakovano pa je večeraj tudi Romunija stavila nove zahteve, ki se tudi nanašajo na bodočo uporabo čl. 250. trianonske pogodbe. Te romunske zahteve, ki so bile madjarski delegaciji izročene v pismenem memorandumu, bodo povzročile zavlačitve za več dni.

Ureditev reparacijske banke

Pariz, 23. aprila. n. »Matin« poroča, da je moral upravni svet baselske reparacijske banke na večerajšnji seji najprej odločiti v načelu, ali se more banka končno javno konstituirati, dasi še manjka za uveljavljenje Youngovega načrta ratifikacija Italije in Anglije. Italijani niso hoteli priznati potrebe konstituiranja, dokler se ne uredi vprašanje vzhodnih reparacij in dokler Italija in Anglija ne ratificirata Youngovega načrta. Končno so se sporazumeli na kompromis, da se konstituiranje izvrši, da pa dobi pravno moč šele potem, ko se bo v novi seji nadzorstvenega sveta vprašanje ponovno razpravljalo, in sicer po ratifikaciji Youngovega načrta po Angliji in Italiji. Ustanovna glavica obstoja iz 200.000 delnic po 2500 švicarskih frankov nominalne. Šestorica držav ustanoviteljic in ameriška banka dobijo po 18.000 delnic, ki se bodo v Angliji, Italiji, Franciji in Belgiji takoj ponudile občinstvu, na Japonskem in v Ameriki pa se bodo delnice izročile velebankom s prepovedjo nadaljnje prodaje. Ostanek se bo svobodno razpečal v Švici, na Švedskem in Holandskem ali v onih emisijskih bankah, ki bodo to predlagale.

Basel, 23. aprila. n. V upravnem svetu mednarodne reparacijske banke je podal danes Američan Fraser poročilo o emisiji delnic, ki se imajo al pari izdati osem dni po ratifikaciji Youngovega načrta. Kakor doznava Vaš dopisnik iz krogov upravnega sveta, obstoja že sedaj tako živahno zanimanje za te akcije, da se Angleži in Francozi bojijo, da bi njihova emisija pozneje lahko škodovala razpisu reparacijskega posojila. Dalje se je sklenilo, da se po ureditvi vzhodnih reparacij začne s Češkoslovaško in Madjarsko pogajanja o trustovem agremantu. Vprašanje podpisov se je uredilo tako, da je predsednik Mac Garrah upravičen sam podpisovati, dočim sta sicer potrebna dva podpisa. Namesto 130 uradnikov, ki so do sedaj delovali v Berlinu in Parizu za reparacijski odbor, bo odslej potrebno samo 65 uradnikov, tako da je pričakovati bistvenega znižanja dosedanjih stroškov, ki so doslej znašali 1 in pol milijona dolarjev. Za voditelje oddelkov so bili izvoljeni ravnatelj nemške drž. banke dr. Hülse, Italijan Piloti, Belgijec Paul van Weland, dočim je četrto mesto prihranjeno za kakoga Japonca.

Krvavi nemiri v Indiji

Angleška policija z orožjem vzdržuje red

Pariz, 23. aprila. AA. »Havas« poroča iz Kalkute, da so politični jetniki pričeli z gladovno stavko.

Pariz, 23. aprila. AA. »Havas« poroča iz Madrasa: Večje število Gandhijevih pristašev se je večeraj zbralo pred policijsko postajo, ki je sredi mesta. Manifestanti so začeli obmetavati stražnike s kamenjem. Policija je razbila orožje in streljala. Osem oseb je bilo ranjenih. Kasneje so se na raznih krajih mesta ponovili napadi na stražnike. Aretiranih je bilo 10 oseb.

London, 23. 4. n. Angleške čete so obkobile 50 uporniških indijskih nacionalistov, ki so oropali policijski arzenal v Cittagoungu, v Decu pa je radi istega dejanja bilo aretiranih pet oseb. Politični kaznjenci v Oliporu, med njimi tudi kalkutski župan, so začeli gladovno stavko, ker so jih hoteli prisiliti, da se morajo podvreči kazniškemu redu. Iz Simle se poroča, da hoče predsednik zakonodajnega zbora Patel odstopiti. Njegov brat, Gandijev pristaš, je bil obsojen na šest mesecev ječe radi kršitve solnega monopola.

London, 23. apr. n. Dogodki v Indiji poslajo vedno bolj krvavi. V boju med policijo in nacionalisti, ki so prejšnji teden napadli arzenal v Cittagoungu, je bilo ustreljenih 7 oseb. Danes so nacionalisti poskušali napasti policijsko postajo Fenny, 80 km od Cittagounga, da pridejo do orožja. Pri tem so ustrelili enega policista in tri druge osebe. V Pešavarju je bil ubit angleški vojak, ko je ob priliki aretacije prišlo do spopadov med množico in policijo. V okolici Kalkute se bojkot angleškega bombažnega blaga vedno bolj širi. Danes je 39 Indijcev agitiralo na trgu v Hovri za bojkot angleškega blaga, pri čemer jih je policija areturala. Množica pa je obkobil avtomobil, v katerem so jih hoteli prepeljati na policijsko stražnico, ter so metali na policijo kamenje. Policija je rabila gumijevke ter je morala priti pomoč, da se je ubranila množice. V Bombayu je bilo danes več Gandijevih pristašev obsojenih na 6 do 8 mesecev ječe radi kršitve solnega monopola.

Marinkovič - predsednik majskega zasedanja SDN

Zeneva, 23. aprila. n. Na majskem zasedanju Sveta Društva narodov v Zenevi ne bo predsedoval zastopnik Venezuele Zumeta, kakor bi se to imelo zgoditi po abecednem redu, temveč jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič. Zastopnik Venezuele Zumeta bo predsedoval meseca septembra, da se takrat omogoči južno-amerškemu članu kot predsedniku Sveta Društva narodov otvoritev 11. zasedanja Društva narodov.

Samostanska reforma v Avstriji

Dunaj, 23. aprila. n. Slovesno posvetitev novega opatovega koadjutorja dunajskih škotskih benediktincev dr. Peichla bo izvršil jutri dunajski škof dr. Kamparath. Na njegovo mesto pa ga je že večeraj ustoličil tudi slovesen način papeški vizitator. »Neuigkeits-Weltblatt« izjavlja, da samostanska reforma v Avstriji, ki se je izkazala za potrebno, ne pomeni nič drugega, kakor da se vpostavi prvoletna redovna pravila. To je čisto notranja odredba, h katere priznanju se redovniki ne morejo prisiliti. Če bodo odklonili sprejem reforme, se bodo dotični redovniki porabili za župnijsko duhovniško službo. V tem smislu je razumeti tudi reformo avstrijskih benediktinskih samostanov.

Po strašnem požaru v kaznilnici

Newyork, 23. aprila. n. Preiskava o požaru v kaznilnici v Columbusu je dognala, da se je toliko kaznjencev smrtno ponesrečilo zato, ker se je zavlekla otvoritev celic, kar je zakrivil paznik Watkinson. Soodgovoren za katastrofo je tudi ravnatelj kaznilnice, ki je zapustil svoje mesto in izročil vodstvo 72 letnemu namestniku. Dalje, da niso bile izdane nobene instrukcije za slučaj požara in se nikdar ni priredil alarm za poskušajo. Nobenih dokazov pa ni za to, da bi bil ogenj podtaknjen, kar se je prvotno domnevalo. Zgorelo je skupno 317 kaznjencev.

Zanimiva prošnja avstr. monarhistov

Dunaj, 23. aprila. n. Monarhisti so vložili na urad zveznega kancelerja prošnjo, da bi v spomin 18. avgusta ob stoletnici rojstva cesarja Franca Jožefa dal kovati dvojni šiling s podobno cesarja ali pa da bi izdal jubilejne poštne znamke po vzoru Nemčije, ki je tudi izdala, dasi republika, poštne znamke s podobno Friderika II. Sprožil se je tudi predlog, da bi se ob priliki proslave pesnika Walterja von der Vogelweide izdal obenem z Nemčijo kovan denar po 5 šilingov, ki naj bi pomenil tako rekoč začetek skupne valute. (V Nemčiji bi ta denar veljal tri marke.) Zdi se, da finančno ministrstvo iz valutarnih razlogov ni pristalo na ta predlog.

Smrt češkega diplomata

Berlin, 23. apr. n. Češkoslovaški generalni konzul v Berlinu dr. Jurij Lescher je danes umrl v starosti 52 let. Dr. Lescher se je izobrazil v avstrijski upravi, po prevratu je deloval v praškem zunanjem ministrstvu, potem pa v Belgradu in od leta 1928 v Berlinu.

Priprave za prekoceanski polet

London, 23. aprila. AA. Nocoj ali jutri bodo spravili iz hangarja v Cardingtonu zrakoplov R 100. Zrakoplov bo prihodnji mesec nastopil poizkusni polet preko Atlantskega oceana v Kanado. Zrakoplov bodo pritrtili na stolp za pristajališče, kar je pa odvisno od vremena. Na vsak način bo zapustil zrakoplov hangar pred soboto, da napravi prostor Zeppelinu, ki prispe v Cardington iz Friedrichshafena.

Vojaška pokopališča

Rim, 23. aprila. n. Ostanke 800.000 Italijanov in 200.000 Avstrijcev, ki so pokopani na 1840 vojaških pokopališčih iz svetovne vojne, hočejo zbrati sedaj v velikih reprezentativnih zbiralnih pokopališčih. Na visoki planoti pri Assiagu bodo zgradili 50 metrov visok spomenik, pri Schio pa hočejo zgraditi fossarium v obliki spomenika.

Visok proračun belgrajske občine

Belgrad, 23. aprila. k. Belgrajska občina je sestavila letni proračun. Izdatki znašajo 372,201.764 Din. Izdatki so razdeljeni takole: Osebnih izdatki za predsedništvo 1,028.000 Din, redni stvarni izdatki 2,050.000 Din. — Splošni oddelek: Osebnih izdatki 3,621.445 Din, redni stvarni izdatki 350.000 Din. — Oddelek za socialno in zdravstveno skrbstvo: Osebnih izdatki 6,081.212 Din, redni stvarni 12,427.000 dinarjev, izredni 12,138.400 Din. — Sodni oddelek: Osebnih izdatki 1,561.750 Din. — Gospodarsko finančni oddelek: Osebnih 9,332.841 dinarjev, redni stvarni 19,521.720 Din, izredni 2,700.000 Din. — Tehnično ravnanje: Osebnih 13,676.325 Din, redni stvarni 32,879.200 dinarjev, izredni 12,480.000 Din. — Tramvajsko in električno ravnanje: Osebnih izdatki 55,214.000 Din, redni stvarni 44,165.000 Din, izredni 19,860.000 Din. — Razni osebni izdatki 10,984.000 Din. — Občinske obveznosti 95,471.000 Din, izdatki po posebnem zakonu 15,359.000 Din, neposredni izdatki 1 milijon 300.000 Din. — Dohodki redni 318,017.745 Din, izredni 54,801.000 Din, skupaj 372 milijonov 318.753 Din. Občinski proračun je aktiven za 116.999 Din. Največji del dohodkov prinašajo takse in doklade.

Sprejemi pri g. banu

Ljubljana, 25. aprila. AA. V petek 25. aprila odpadejo običajni sprejemi strank pri banu dravske banovine g. inž. Dušanu Sernecu.

Podjetnost Zagreba

Zagreb, 23. aprila. r. Zagrebški magistrat je kupil skoro vso zagrebško goro, ki jo namerava sedaj urediti. Posebna komisija se bo prihodnje nedelje podala tja, da napravi načrt o ureditvi Slemena. Določil se bo prostor za gradnjo vil. V načrtu je zgraditev posebne ceste in žične železnice.

Vesti iz države

Belgrad, 23. aprila. r. Prometni minister Radivojević je podpisal pravilnik o polaganju izpitov za uradnike II. kategorije elektrotehnikov in elektroinženjerov.

Zagreb, 23. aprila. r. Prof. na agronomski gospodarski fakulteti v Zagrebu Albert Ogriček je prejel iz Berlina poziv, da bi sprejel mesto na tamošnji poljedelski šoli in da bi sodeloval z znanim zootehnikom dr. Kronacherjem. Povabilu se je Ogriček odzval in bo te dni odpotoval v Berlin. V začetku maja bo imel nastopno predavanje. Zagreb zgubi z njegovim odhodom odlično silo za fakulteto in za drugarstvo.

Zagreb, 23. aprila. r. Soproga ravnatelja tvornice tamina pri Sisku Jelka Fritz je v Mariboru pozabila v toaleti dunajskega brzovlaka dva briljanta v vrednosti 15.000 dinarjev. Ko je opazila da nima prstanov, se je vrnila pogledat, toda teh ni bilo več.

Zagreb, 23. aprila. r. V začetku maja se bo pričelo graditi novo župnišče v Zagrebu. Obenem se bo razširila tudi župna cerkev. Stroški so proračunani na 1.600.000 dinarjev.

Šibenik, 23. aprila. r. Župan Dukić je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan dr. Smolčić.

Cetinje, 23. aprila. AA. Na Cetinje je prišel osebni zdravnik Nj. Vel. kralja Velike Britanije Dawson of Penn. Pri prihodu na Cetinje je pozdravil odličnega gosta ban zetske banovine general Smiljanić. Dawson of Penn je napravil izlet po zetski banovini.

Letalo angl. prestolonaslednika ponesrečilo

London, 23. aprila. AA. Valeski princ bo prisel v petek s parnikom »Rawalpindie« v Marseilles. Če bo vreme ugodno, bo princ takoj odpotoval z letalom v London. V Marseillesu bo čakal na prince letalec Don. Letalo se bo ustavilo za kratek čas v Le Bourgetu, kjer bo obnovilo zalogo goriva.

London, 23. aprila. Agencija Avala poroča: »Letalo, ki je vozilo valeskega princeza iz Kartuma v Kairo, se je pri povratku v Kartum ponesrečilo nad Heliopolisom. Posadka letala pilotni častnik Baron in letalec Cyril Davis sta se ubila. Letalsko ministrstvo ni prejelo doslej potrjena vesti, da se je s ponesrečenim letalom vozil valeski princ iz Kartuma v Kairo.«

Gajda pred upravnim sodiščem

Praga, 23. aprila. n. Pred vrhovnim upravnim sodiščem se je začela danes razprava o pritožbi bivšega šefa generalnega štaba in sedanjega poslanca Rudolfa Gajde proti razsodbi vojaškega sodišča, s katero je bil Gajda degradiran v navadnega vojaka in se mu je odvzelo 25% njegove pokojnine. To je najobsežnejši proces pri upravnem sodišču, kar jih je sodišče imelo do sedaj. Priprave so trajale nad eno leto. Zapisniki obsegajo 70 strani ter bo samo čitanje trajalo dva dni, dočim bo vsa razprava trajala najbrže štiri dni. Razsodba se bo izrekla šele pozneje. Gajda je bil danes prisoten pri razpravi. Dočim so bile razprave pri vojaškem sodišču tajne, je sedanja razprava pri vrhovnem upravnem sodišču javna.

Ponesrečen italijanski parnik

Atene, 23. aprila. AA. Trije Italijani so se prijavili v Pargosu in izjavili, da so edini, ki so se rešili s ponesrečenega italijanskega parnika »Frederico Barolo«. Posadka pogreznjenega parnika je štela 23 oseb. Nesreča se je pripetila v soboto med Zanto in Zefalonijo. Iz neznanih razlogov so pošli kotli.